

Čís. 6398.

V tom, že odesílatel odevzdáváje zboží dráze ku přepravě, nenavrhl, by zboží bylo přijímací stanicí převáženo, a ani mezizasílateli, jež pověřil odebráním zboží a dalším jeho odesláním, nedal příkaz, by dal zboží při jeho odebrání znovu zvážiti, nelze nutně spatřovati porušení povinnosti řádného obchodníka. Rozhodnutí, zda zboží má či nemá býti převáženo, jest oprávněn učiniti pouze mezizasílatel podle stavu zboží, v jakém ho došlo, a jest v tom směru sám jedině zodpovědným.

(Rozh. ze dne 21. října 1926, Rv I 934/26.)

Žalobce předal žalované firmě dne 25. září 1919 2 balíky plátna ve váze 196.5 kg ke spedici Viktoru S-ovi v Budapešti s příkazem, by dopravil zboží z Liberce až do Bratislavi drahou jako rychlozboží a odtud do Budapešti lodí; jako mezispeditera použila žalovaná speditera Leopolda R-a v Bratislavi; při předávání balíků mezispediterem plavební společnosti se ukázalo, že balíky váží již jen 181 kg a adresát zjistil, že z balíků chybí 2 kusy plátna v ceně 3.107 Kč, jichž náhrady domáhal se žalobce na žalované podle čl. 380 ve spojení s čl. 365, 367 a 395 obch. zák. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle čl. 380 obch. zák. ručí zasílatel za škodu ze zanedbání péče řádného obchodníka při plnění převzatého příkazu, a jest na něm, by dokázal, že povinnou péčí zachoval. To se může státi jenom tak, že zasílatel vyličí, jakým způsobem splnil příkaz, načež soud rozhodne, zda a v čem byla povinná péče porušena neb opomenuta. I když se však zjistí porušení neb opomenutí povinné péče v některém směru, může se zasílatel sprostiti ručení, dokáže-li, že škoda vznikla způsobem jiným, pro řádného obchodníka neodvratitelným (čl. 387, 367 obch. zák.). V souzeném případě jde již jen o to, zda porušila žalovaná firma povinnost řádného obchodníka tím, že, odevzdávajíc zboží dráze ku přepravě do Bratislavi, nenavrhl, by zboží bylo přijímací stanicí převáženo (§ 56 (6) žel. dopr. ř.), a ani zasílatelské firmě Leopold R., již pověřila odebráním zboží v Bratislavi a dalším jeho odesláním po lodi do Budapešti, nedala příkazu, by dala zboží při odebrání podle §u 77 (1) žel. dopr. ř. drahou znovu zvážiti. Nelze souhlasiti se žalovanou stranou, že toto odůvodnění žalobního nároku jest nedovolenou změnou žaloby, poněvadž nebylo předneseno v první stolici před zrušením prvního rozsudku. Nárok žalobcův byl již v žalobě opřen výslovně o čl. 380 obch. zák., tedy o zanedbání péče řádného obchodníka; když žalobce, přízpůsobuje se výsledkům provedeného líčení, dodatečně tvrdí, že zanedbání péče sluší spatřovati ve vytknutých opomenutích, není tím právní důvod žaloby změněn, nýbrž podrobněji vysvětlen. Nelze dále přisvědčiti za-

lované firmě ani v tom, že postrádaný příkaz pro dráhu i firmu R. byl obsažen v návrhu nákladního listu, by jednotlivé balíky byly drahou zváženy. Návrh zněl: »Beantrage bahnämtliche Einzelinverwiegung« a mohl býti vyložen jenom jako návrh podle §u 56 (1) lit. e) a §u 58 (3) žel. dopr. ř. na zjištění váhy stanicí odesílací. Návrh, aby byla mimo to váha zjištěna také při vydání zboží v Bratislavi, byl by musil býti podle §u 56 (6) žel. dopr. ř. učiněn zvlášť a výslovně. Dovolacímu soudu nelze se konečně zabývatí otázkou, zda nedostatek příkazu ku převážení zboží přejímací stanicí jest se žalobcovou škodou v příčinné souvislosti, ač by její popření činilo každé další uvažování zbytečným. Souvislost by tu byla, kdyby vykradení zásilky se bylo stalo již za železniční přepravy do Bratislavi, neboť pak by ručila za škodu dráha a k uplatnění nároku proti dráze by bylo nutno, by stav zásilky byl při odebrání úředně vyšetřen (§§ 97, 77, 82 žel. dopr. ř.). Nebylo však zjištěno, že zásilka byla vykradena na dráze, podle srovnalého udání stran mohlo se to státi také ještě po odebrání zboží a to až do naložení zásilky na loď v Bratislavi. Žalovaný dokonce tvrdil, a byly provedeny důkazy, že zboží došlo do Bratislavi neporušeno, ve kterémžto případě by otázka odvážení zboží drahou v Bratislavi byla pro rozhodnutí sporu bez jakéhokoliv významu, leč nižšími soudy nebyly tyto důkazy zhodnoceny, a dovolací soud nemůže tento nedostatek nahraditi. Odvolací soud zamítl žalobu proto, že, byla-li opomenutím převážení zboží při jeho odebrání porušena péče řádného obchodníka, byla porušena firmou R., a že žalovaná firma za toto zavinění neručí, poněvadž firma R. jest firmou spolehlivou, takže se žalovaná firma při jejím výběru neprovinila. Dovolací soud souhlasí s tímto názorem. Zda bylo třeba, by zboží bylo při odebrání drahou převáženo, mohl posouditi jenom ten, kdo zboží odebíral, tedy firma R. Bezvýhradné právní povinnosti nebylo tu ani pro žalovanou firmu jako speditera, ani pro firmu R. jako mezispeditera. Podle čl. 387 a 365 obch. zák. jest zasílatel jenom tehdy povinen pečovati o důkaz stavu, v jakém zboží drahou bylo odevzdáno, když při zevním jeho ohledání se ukáže, že zboží došlo ve stavu poškozeném nebo vadném. Nebylo-li vykradení zevně poznatelné, nebylo povinností navrhnouti s útratami spojené převážení zboží. Rozhodnutí o tom, zda má či nemá zboží býti převáženo, nemohla přirozeně učiniti žalovaná firma v Liberci při odeslání zboží, nýbrž teprve její mezispediter v Bratislavi podle stavu, v jakém zboží došlo. Za zachování povinné péče při tomto rozhodnutí jest zodpovědným jedině mezispediter, neboť na rozdíl od pouhého pomocníka (§§ 1315, 1313 a) obč. zák.), obstarává v přikázaném mu obvodu spediční úkoly samostatně a vlastním jménem (čl. 379 obch. zák.). Důsledně činí čl. 380 obch. zák. zasílatele zodpovědným za mezispeditera jenom, když zanedbal povinnost řádného obchodníka při jeho výběru. Dovolání míní, že v tomto případě neměla se žalovaná firma spolehnouti na firmu R. a měla sama naříditi převážení zboží, poněvadž to bylo v roce 1919, kdy železniční krádeže byly obvyklou věcí, a poněvadž žalovaná firma tehdy po prve použila služeb firmy R., nemohla tedy ještě znáti její spolehlivost. Ale, i když v dobách častějších železničních krádeží jest třeba zvýšené obezřetnosti při přezkoumávání došlých zásilek, byla tato zvýšená péče opět

jenom povinností speditera pověřeného odebráním zboží, nikoliv firmy žalované. Dále nemá obmezení ručení za mezispeditera dle čl. 380. obch. zák. toho smyslu, že by zasílatel musil sám teprve předem vyzkoušet spolehlivost mezispeditera. To není pravidelně vůbec ani možno, dostačí, dokáže-li zasílatel, jak podle zjištění odvolacího soudu dokázala žalovaná firma, že zvolený mezispediter jest spolehlivým, zaslужuje důvěry a požívá velmi dobré pověsti. Že by se firma R. v tomto případě byla provinila, poněvadž nedala zjistiti při odebrání vykradeného balíku drahou jeho váhu, není prokázáno, neboť není známo, v jakém stavu balík byl při odebrání a byl-li tehdy již vykraden, ale i kdyby tomu tak bylo, nebyl by takový ojedinělý případ již bezpečným důkazem její nezdatnosti, tím méně důkazem, že žalovaná firma mohla tuto nezdatnost znáti a že porušila povinnost řádného obchodníka, když přes to firmu R. pověřila dalším zasláním zboží.

Čís. 6399.

Odpůrčí nárok.

Předpis Šu 4 odpůrčího řádu (§ 32 úpadkového řádu) nevztahuje se na osoby, jež jsou příbuzny nebo sešvakřeny s ženou, jež žije s dlužníkem v mimomanželském společenství.

Tvrzení, že exekuce na jmění dlužníkovy nevedla k úplnému uspokojení (§ 8 odp. ř.), jest zákonnou podmínkou odpůrčího nároku a proto nezbytným předpokladem žaloby nebo námítky, již má býti nárok přiveden k platnosti.

(Rozh. ze dne 21. října 1926, Rv I 1413/26.)

V exekuci Elišky S-ové proti Pavlu S-ovi byly zabaveny movitosti. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se Václav F. proti Elišce S-ové, by byla prohlášena nepřipustnou exekuce na řadu movitostí, k nimž tvrdil vlastnické právo. Ve sporu byl převod vlastnického práva na žalobce prokázán, spor týkal se dále pouze námítky žalované, že převod movitostí na žalobce stal se v úmyslu zkrátiti věřitele. Dlužník Pavel S. žil ve společné domácnosti s dcerou žalobcovou. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání vytýká odvolacímu soudu, že nesprávně (§ 503 č. 4 c. ř. s.) rozřešil otázku, koho tíží důkazní břímě, majíc za to, že žalobce Václav F. jako otec Lotty F-ové, jež žije s dlužníkem Pavlem S-em v mimomanželském společenství, je blízkým příslušníkem dlužníkovým a proto platí o jeho kupu dlužníkových movitostí domněnka Šu 2 čís. 4 odp. ř. Předpis § 4 odp. ř., vymezující ve shodě s § 32 konk. ř. pojem blízkého příslušníka, rozeznává mezi manželkou a osobou, jež žije s dlužníkem v mimomanželském společenství, a pokládá za blízké příslušníky — mimo jiné — osoby, které jsou s manželem (manželkou) v jistém stupni příbuzny nebo sešvakřeny, ale nepraví totéž o osobách, které jsou takto